

գործը մինչև ամսոյս 25 աւարտի, որպէսզի կարող ըլլան 29ին տեղի ունենալիք Մակեդոնական ընդհանուր ժողովին ներկայ գտնուելը, սակայն ակառօններ խնայած կերելին, խեղճեալ ինքզինքին որ միանգամ տեսնուին եւ բերանացի բացատրութիւններ տան, ու այս ալ մերժուեցաւ:

Այսպէս չեմ կարծեր որ շուտով լինեալ այս գործը, ինչպէս ամեն առթիւ ալ գրած եմ:

Քաշիւիք ունին տակաւ ին խեղճերը, միայն թէ Աստուած չառ քաշիւ չը տայ, զի մեզք եւն եւ ի գոր կը քաշին այս ամենը:

Մեր ազգային շրջանին մէջ մենք ալ ունեցանք յայտարարութիւններ, որոնք յառաջ գրաւոր իմաց արուեցաւ ժողովրդեան, որ ամսոյս 2ին եւ 3ին զպրոցական քննութիւնք պիտի կատարուին եւ 8ին ալ վճակացոյցի բաշխման հանդէսը տեղի պիտի ունենայ:

Ես անձամբ ներկայ գտնուեցայ թէ քննութեանց եւ թէ հանդէսին: Քննութեանց զրեթէ մարդ չեկաւ, Գեր. Այգեւուն, քահանայն, ես ու երբեմն ալ անժամանային թրքախօս անդամը եւ 2-3 տիկնայ: այսչափ միայն հետաքրքիր մեր կրթական վիճակին, քննութիւնք գէշ չ'անցան եւ կրնամ ըսել, որ դժուարութեան կամ փոքրիկ զիտուութեան մը իսկ տեղի չ'էր ուսանողք գիտցան պատասխանել իրենց եղած ամեն մի հարցմանց եւ քննիչք ալ չ'ըզացան իրենց ստորագրութեամբ զովել եւ շնորհակալութիւն յայտնել թէ ուսանողք եւ թէ մասնաւորապէս Օր. վարժուհի Էֆրայի Գոնթէկիւիտանին իրեն անձանձիր աշխատութեանց համար, որով կրցած էր սուղ ժամանակի մէջ բան սովորեցնել, բա՛ն եւ այս ոչ թուիթակօրէն ալ հիմնական:

Ես ինքս ալ որ միեւնոյն դասակարգին կը պատկանիմ այն է կրթական մարմնոյն, չիտակը մեծ հանդիմանութեամբ պատրաստուած որոշ ծրագրի մը համաձայն գիտցած էր իւր սանունքը կրթիւ:

Երէկ ալ վիճակացոյցի բաշխման հանգէսը տեղի ունեցաւ սպասուածէն աւելի որդեւէր եւ զպրոցատէր ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեան ներկայ կը գտնուէր եւ Գեր. Այգեւուն լուսն լանջախաչի ի կողմէ: գեղեցիկ եւ պատշաճ արտաստութիւններ, որոնք երբեմն կը յուզեն մարդս հայրենի յիշատակներով եւ երբեմն ալ կը խրնդացնեն, կաթիլն ու Գալստի թէ եւ տարբեր զգացումով մեծ ապէս ազդեցին:

Գրաւոր խօսեցաւ եւ Օր. վարժուհին շատ բացորոշ մտանալի բքաւ, զպրոցական պակասութիւնները առանց կեղծիքի, որ իրեն յստականիչը կ'երեւին:

Ներքին պակասութիւններ ցոյց տուաւ որոշ ծրագրի մը չ'ըլլալով իւրեք, պաշտօնէից սուկ փոփոխութիւնը, որով մեր ուսանողք, ըսաւ, միշտ միեւնոյն վիճակին մէջ կը մնան եւ ինքզինքնիս կը խաբենք թէ յառաջ կերթան մեր զաւակուէք, յառաջդին կերպով շնտեց եւ սա երկու կէտերուն վրայ, որ ինչպէս պաշտօնական նոյնպէս անպաշտօն մարդիկ, մասնաւոր ծնողք, շատ թեթեւամտութեամբ կը խօսին կրթական պաշտօնից վրայ, այն ալ իրենց զաւակաց առջեւ, որով կը ջլատեն կրթական մարմնոյն ցոյցն ու աշխատանքը եւ տղաքը անտարբերութեան կը մատ-

նեն, մասնաւորապէս մայրերու ուղղելով խօսքը, խիստ ցաւ յայտնեց, որ մայրեր իրենց զաւակները ժամանակին եւ կանոնաւոր զպրոց զրկելու բնաւ հոգ չեն տանիր, որ մեծապէս կը փաստէ մանկանց կանոնաւոր յառաջացման եւ զարգացման ու ի զուր կերթան ուսուցչութիւն աշխատանքը եւ Պոլիսի զպրոցներու ու մեր զպրոցներու միջեւ սուր բազմատոյթիւն մը ընելով մեծ եւ խորին հառաչանքով վերջացուց խօսքը անգուպ փափաք յայտնելով, որ օրին մէկը հայ օրիւններն ու հայ մայրերն ալ իրենց բարձր եւ ազատ գիթքին տէրը լինէին ինչպէս եւ կրթութեամբ ազգաց մէջ:

Մեծ եղաւ ապաւորութիւնը զոր Օր. Է. Գոնթէկիւիտան թաղուց ունեցողներու վրայ իր սուր բայց անկեղծ խօսքերով:

Պոսեցաւ եւ ուրիշ մը իրեւ. տեղեկութիւնք զպրոցի վիճակին. որովհետեւ միեւնոյն ոգին կը կրէր ինչ որ նշմարուեցաւ Օր. ինքով. ա իւրող կը համարուէր մը ալ ծանրանալ իւր խօսածներուն վրայ, սակայն կ'արժէ ի նկատի առնուլ, տեղեկութիւնք ցաւ ի սիրտ յայտնեց, որ մեր զպրոցը բացած է ոչ թէ սեպտ. Նին, ինչպէս օրէնքը կը տրամադրէ, այլ հոկտ. երեքին եւ դասերն ալ սկսած են միայն հոկտ. 15ին. ասի մեր պաշտօնական մարդոց անձնական կիրքերէն եւ օրինաց անտեղեկ ըլլալէ առաջ եկած է, ըսաւ, խօսելով եւ բացատրելով զպրոցին արդի վիճակին գոհացող թիւ ընթացքը, շնորհիւ մեզու ջան Օր. վարժուհիին, փափաք յայտնեց որ այսպէս միշտ կանոնաւոր ընթացք ունենային: Թէեւ մի քիչ տարօրինակ, տեղեկութիւնք ցաւ յայտնեց որ քիչեր կը հետաքրքրուին ազգային բուն խնդիրներով ու հանդէսներով, եւ որ ցաւալին է ըսաւ, մեր թաղ, խորհուրդէն մէկն իսկ ներկայ չ'գտ'ուեցաւ, եւ արդաւ, ո՞ր ազգի զպրոցական հանդէսներուն մէջ զըզրոցական հոկող մարմինը բացակայ կը գտնուի: Ատենապետը տեղէն բացակայ է. անոր ըսելիք չկայ, բայց ինչ ըսեմք քաղաքս գտնուողներուն, իրաւ է, որ անոնց դալը կամ չ'գալը հանդէսին վրայ ու եւ է ազդեցութեան մը չ'ունի. ոչ պիտի խօսէին, զի չեն կրնար արդէն ու ոչ ալ բան մը հասկնալ, սակայն մարդ մը երբ գործ մը կըրտանանէ կը վայելէ՞ կամ պատշաճ է որ պէտք եղածին պէս ալ չի շարժի. ես ականջովս բուն տեղին ալ լսած եմ, որ թաղ, խորհուրդին մէկ անդամը մինչեւ իսկ Աստուածային ազգական կրտէ որ նա ալ հանդէսին չ'երթայ, ինչո՞ւ, ի՞նչ կրթ է այս, արդեօք միեւնոյն պաշտօնիւնը պիտի ցուցնին, եթէ մէկն առաջարկէր իրենց «Քաթիլ շանթան» երթալ:

Ինչպէս ըսի, մեր առ. թաղ, խորհուրդին բացակայութիւնը հանդէսին թերեւս աւելի փայլ մը տուաւ, զի հանդէսը զուտ բարոյական էր, սակայն ցաւալի է. որ մերտնք չեն հասկցած տակաւին եւ հասկնալիք ալ չ'ունին որ ապաքէն Ազատ Պաշտօնի մէջ կապիւնք, սակայն առանց օրէնքի ոչինչ չ'ըլլալը եւ ոչ որ ապօրէն կը շարժի, չ'արդեօք օրէնքը մասնաւոր հանրային գործերու մէջ, միշտ կ'ընեն ինչպէս ինկաւ Բարէլուն:

Կ. Պոլիս 23 յունիս 1901

Էկեք գիւղը կը գտնուի Կարնոյ Կ. Բաղէշի վիլայէթներու մէջ Քէնէս եւ Պուլանդ գաւառակներու սահմանագծին վրայ: Այդ գիւղը քառասուն հայ ընտանիքէ կը բաղկանայ, հետեւ կեդրոնէ եւ այդ երկու գաւառակներու հայ գիւղերէն: Անոր շուրջը ձիւղանիւր ցեղէն քիւրտ գիւղեր միայն կը գտնուին. այդ ցեղի պետիւն Զէյդի բաշայի տղան Հայտարաղա տաւ տարինիւր ի վեր այն գիւղի մէջ կը բնակի:

Ունեց Հայերը իրենց կեանքը վերկուր համար այդ անարկու մարդուն կամակոր գերիները եղած են: Ունեցութիւնը կատարեալ ըլլալու համար, անոր կամքը կ'ընէր նաեւ դեռատի Հայ կիներու եւ աղջիկներու վրայ, զորս բոնութեամբ իր հաճոյքին եւ կրօնքին կը հպատակեցնէ: Ասոնց թուումը ընել անօգուտ է: Երկու տարի անաջ Հայտարար տեղեկացի մէջ ալլոց Մարիամ անունով Մանուկ Այվաղեանի աղջիկը որ հայ երիտասարդի մը նշանածն էր, եւ բունութեամբ իսլամութիւնը բնորոշելու տուաւ: Մարիամ իր օրերը կանցնէր արտասուօք եւ հեծութեամբ, ու յարմար վայրկեան մը կը փնտէր իր սպասուհիին աչքէն վրիպելով փախչելու: Մայիսի մէկ օրին, Մարիամ առիթը գտաւ Հայտարար տունէն խոյս առնուլ:

Երկու օր շարունակ շրջակայ լեռները թափառելով եւ չկրնալով Եփրատը անցնիլ, որ Հայոց գիւղերը երթալու ճամբան կը կարէր, կ'ընէր Հայտարար մարդոց ձեռքը անցաւ, որոնք զանի տարին իրենց տնտեսութեան յաւանաւոր վիճակի մը մէջ, որովհետեւ շատ ծեծած էին, որպէսզի իր փախուածը զերբանոյ մեղսակիցները յայտնէ: Ունեց աղջիկը խոստովանութիւն մը բրած էր թէ ոչ, գիւղին երեւելի Միկրօի ընտանիքը ամբաստանուեցաւ Հայտարար կողմէ իրեւ. ոճրին հեղինակը: Հայտարար այսպէս ոճրի կ'անուանէր Մարիամի փախուածը: Այս անարկու մարդը իր երեսուն մարդերովը սկսեց յարձակուի գործել Միկրօի տանը զէմ, անոր մէկ գեղեցիկ ձին եւ բոլոր անասունները յափշտակեց եւ բոլոր ընտանիքը կոտորել սպառնացաւ եթէ իր ըրածներուն հակառակի:

Պատկառելի ծերունին Միկրօ երեք ուրիշ ծերունիներու ընկերացաւ Հայտարարի մեծ եղբոր Սէլիմ պէկին երթալու համար, որ գերդպապետ է համարիլէ զօրաբանին մէջ: Միկրօ, Խորօ, Բաղէ, եւ Գալօ ճամբայ ելան: Սէլիմ պէկին բնակավայրը երեք ժամ հեռաւորութիւն ունի Էկեք գիւղէն: Հայտարար հասկնալով 4 հայերուն նպատակը, իր մարդիկներով ճամբայ ելաւ: Գիւղին քանի մը հայ երկտասարդներն ալ լսելով թէ Հայտարար կերթար ծերունիները հետապնդելու, իրենք ալ գացին ասոնց օգնութեան համակու: Բայց նոյն ցեղէն թուրք քիւրդեր անոնց ճամբան կարեցին եւ զիւր վերադառնողին, զոր պաշտօնիցին Հայերուն անկէ երեւել արդիւնեւ, մինչեւ օրորցի մէջ մասնակը կոտորելու սպառնալիքին տակ:

Մինչ այս մինչ այն, Հայտարար միշտ առաջանալով, Սէլիմ պէկին գիւղին մօտերը ծերունիներուն վերջապէս կը հանդիպի եւ չորսն ալ սրէ կ'անցնէ: Ետոյ Հայտարար միշտ ընկերակցութեամբ իր խումբին եւ երկու քիւրտներու զոր իրեւ. ճամբարի շէյխեր կ'ընեւ կուտար, Էկեք կը վերադառնայ, հանդիսաւոր կերպով մը

Հայերուն պատմելով, թէ միշտ պիտի գիտնայ իրենց հետ ուղած կերպովը վարուել, շնորհիւ երկրի վրայ Աւստօն շրջի Սուրբան Ապսիւ Հաւիթի խալիֆայի ճիւղի մէջ խալիֆայի զատ երկու ինքնակոչ շէյխերը իրենց կարգին հայերը կը կանչեն եւ անոնց կիմացնեն թէ կայսերական հրամանագիր մը անոնց կոտորուելը կը տնօրինէր թէ անոնց կեանքը այլ եւս ապահովութեան մէջ չէր գտնուեր, թէ վառագէն ազատելու լաւագոյն մէկ միջոց մը միայն կը մնար. այսինքն իսլամութիւնը ընդգրկել:

Հայերը Մայիս 23 ին Համբարձման տօնը կը տօնէին. այն ատեն անկարագրելի սարսափ մը սկսաւ գիւղին մէջ տիրել, որ յաջորդաբար չորս օր տեւեց:

Հայտարար մարդիկը ու կիները սպառնալիքներուն կ'աւելցնէին թէ Սուլթանին «Թրատէն» ամեն կ'արգիւ պիտի գործադրուէր, եթէ հայերը կարելի եղածին չափ չ'ուր կրօնափոխ չ'ըլլային: Տարաբաղ շայերը այրեր, կիներ, տղաքներ, շմորած կը վաղէին Պուլանդ գաւառին միւս հայ գիւղերը անոնց ճամբաներուն վրայ ալ ու ձախ ցրուելով, իրենց բոլոր ինչքը լքած, ի խնդիր փրկութեան: Մաս մը հայեր գնացած էին Սէլիմ պէկին բարեխօսութիւնը խնդրելու: Այս վերջինը կը յաջողի անձամբ հաստատել եւ գտնել չորս ծերունիներու սպանութեան վայրը եւ ոճրին պարագաները: Նոյն իսկ կարելի եղաւ տեղւոյն վրայ գտնել տաւրիկներ որոնք սպաննուածներուն կը պատկանէին: Եւ այսպէս յաջող կատարելու Տեղ տեղ թանձրացած վիճակի մէջ արեւն կը տեսնուէր, բայց դիակները անհետացած էին, զիւր մը տեսնուեցաւ ցիցի մը վրայ դրուած, զոր քիւրտերը առին տարին ով դիտէ ուր:

Սէլիմ պէկ, որ փախաւականներուն գիտելու կը կեղծէր, երկու օր իր քով պահեց սպառնաւ փնտռող Հայերը, եւ սպասեց, որ ինչնէղէն կառավարութեան պաշտօնեայ մը բերել տայ եւ անոր ցոյց տայ քիւրդի մը դիակը որ վերջերը բնական մահով մեռած էր որոն վրայ քանի մը եղբուածներ բացաւ համոզելու համար կառավարութիւնը թէ հայերը զանի սպանած են: Այս բանին համար Սէլիմ կառավարութեան հինգ հայեր ցոյց տուաւ սպաննուած ծերունիներուն ազգականներէն իւր քիւրդին սպանութեան հեղինակները: Ինչնէղէն կառավարութեան, որ իրողութեան անտեղեկ չէր, կը բանտարկէ այս Հայերը եւ անոնց գանգաւաններուն ոչ մի կարեւորութիւն չի տար Սէլիմ պէկին եւ անոր եղբոր Հայտարարի յաղաճութիւն գոհացում տալու նպատակաւ: որովհետեւ կառավարութիւնը վարժուած է միշտ աւելի քիւրտներուն կամքին հպատակելու, վախալով որ օր մը իր գողութիւնները եւ ամեն կերպ չարիքները որոնք գործուած են ի վնաս թէ քրիստոնեայ ժողովրդին եւ թէ կառավարական զանձուն, կը հրապարակուին անոնցմէ:

Միեւնոյն Հայտարար եւ Սէլիմն էին որ վերջին ձմեռ 2 հարիւր հեծեալներու գլուխը անցած յարձակած էին Ջըրմակ գիւղին վրայ եւ կատարեալապէս անպատիժ կերպով սրէ անցուցած էին երեսունէ աւերի թշնամի ցեղի պատկանող քիւրտերը:

Արօ Արմ երկուս

ՊՈՒՐԿԱԶ, 5 Յուլիս

Ստորագրողներէ տեղեկացալ որ իւր թէ տեղւոյս թաղ. խորհուրդը ի պաշտօնէ հերքում տուած է. 27 Յուլիս թուականիւ 45 հաճախաւ լրագրող մէջ հրատարակուած «Հովիւ» ստորագրութեան ներքեւ յօդուածին համար: Չեմ հասկնար թէ թաղ. խորհուրդին ինչպէս համարձակեալ է այսպիսի հերքում մը տալ. չեմ գիտեր թէ յիշեալ յօդուածին ո՞ր կէտերը կուզէ շօշափել. թաղ. խորհուրդը լաւ գիտէ որ Հովիւին գրած յօդուածը ոեւէ սուտ չպարունակեր և արեգական ճառագայթներուն պէս կը փայլէ. ինչպէս կը համարձակէ արդարութիւնը խափանել: Այո, ինքնին կը հասկցաւ թէ՛ ազգին զեպարներն՝ բացէ ի բաց կուզեն հայրսորդը պաշտպանել. բայց ինչո՞ւ թաղ. խորհուրդը չը հերքեց «Հնչակ»ի մէջ քահանայի մասին գրուածներն. իրեն արագան պարտականութիւնն չէ՞ր այն. և այսօր եւր է վարդապետ մը պաշտպանելու: Միթէ Ֆիլիպէն, թ. Բագրատեան Սօփիայէ վարդապետի մասին գրուածներն ալ սուտ էին:

Կը խնդրեմ պատասխանեցէ՞ք թաղ. էֆէնդիներ. առ այժմ այս չափը կը բաւէ:

Հովիւ

ՀԻՆԳԱՄԱՍԱՅ ՀԱՇՈՒԵԿՈՒ
ՖԻԼԻՊԻ ԱՂՔ. ՄԱՍՆԱԽՈՒՍԲԻՆ

1901 Փետրուար 11-ին յիշելու Յուլիս 4

Աղք. Մասնախումբս ներկայիս իր հինգ ամսուան հաշուեկշիռը ներկայացնելով պարտք կը զգայ նաեւ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել Ֆիլիպէի հայ հասարակութեան և նախաձեռնող ազգայիններու հետ ծօք Օրմանեանի, որ երկու տարիէ ի վեր մասնախումբին կողմէ յանձնարարուած ազգային հիւանդները ձերբարար կը դարձան զովեւի զոհողութիւնով մը:

ՄՈՒՏՔ	ՅԻ. ՄՆ.
Նախորդ հաշիւէն պարտատիրում	165. 12
Շարքական գանձանակէն	383. 82
Չառկուան առթիւ 74 ազգայիններէ հանգանակուած	227. —
Չառկուան առթիւ եկեղեցիին մէջ չըջուած պնակէն	8. 35
Եկեղեցիին կանանց կողմի պնակէն ու գանձանակէն	3. 15
Սովետներու ի նպաստ ներկայացուած թատրոնի հասոյթին միացորդը նուիրուած	3. 80
Տ. Գ. Թոքաթիւնէ երկու անգամ նուէր	20. 10
Տ. Կարապետ էգնայիսանէ նուէր	20. —
Սարեմ Գէշիւնէ գանձուած	8. —
	839. 35
ԵԼՔ	
Տրուած չարքական ներպատեն	272. 05
Չառկուան առթիւ 35 ընտանիքներու բաշխուած	101. —

Կարօս բազմանդամ ընտանիք մը զրկելու ճամբու ծախս	120. —
Ա. Թոքաթիւնի զեպարէից համար վճարուած	70. 20
Շարքէ չարքա գանձուելու պայմանով Ս. Գէշիւնի	9. 50
Գարլուկ Փափազեանի 5 լ. գերձակ Յորոյթիւն անուն ազգայինի մը նպաստ 5 լ.	10. —
Գ. Թոքաթիւնի անուն անձին 5 լ. Մշեցի պանդոկատի մը 10 լ. կեսարացիի մը 13 լ. ճամբու ծախս վճարուած	27. —
Երկու ազգային ընտանիքի կտրուի դրամ	2. —
Ազգային նշանակալի մը համար ծախսուած	1. 20
Յովհ. Ռուսուկեանի բացառիկ նպաստ	2. —
Ազգային կնոջ մը համար հեռագրի դրամ	— 50
Պուրկազի թաղ. քաջուած հեռագրի մը եւ նամակ	— 70
Երկու պանդոկատ ազգայիններ Սօփիայի Պուրկ. հիւանդանոցը զրկելու ճամբու ծախս	21. —
Նախորդ գանձանակը պատգնողին Չառկուան առթիւ նուէր	10. —
Հարիւր քսան լէվը նաբուլէնի վերածելու ածիս	— 70
Դրօշմաթուղթի, կնքամոմի և գանձանակի նորոգութեան վարչ. համար տոմարի, ընկալարի	4. 80
Գանձանակը պատգնողին	70. 10
Գանձակտնին քով պատրաստ	115. 80
	839. 35

Ի գիմաց Աղք. Մասնախումբին Ատենապետ Բ. Չորեանի Մ. Կ. Աստուանի

ԱԶԳ

Ռուսներու Գէօքթեմէ քաղաքի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ համար կը խնդրուի վկայեալ երաժշտ դասատու մը, որ սենեայ անորոշուած ձայն, պարկեշտ եւ բարձր վարք, տարիքը 25-35. և, միանգամայն կարող ազգային վարժարանի մէջ երկրորդական դասեր աւանդելու:

Գոհացողից ամսական. մանրամասն տեղեկութեանց եւ բանակցութեան համար, փափաքող կրնան գիմել հետեւեալ հասցէին:

Մ. Իլիս Մ. Կրիկորիոս Թիքոկրափի Գոնսթանցա

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսական քաղաքէ մը հասած նամակ մը մեզ կ'տեղեկացնէ թէ Պ. Կրօն Միքայէլեան կրկին իր տարրէն դուրս ելած և Ռուսական ազգայնոց աշակցութեան ղեկման է. իր երեւակայութեան մէջ ուրուագծած ծրագիրները պարզելով գինք չի ճանչցող բարեւերներու առջեւ:

Հրապարակագրի պաշտօնը մեր վրայ պարտք կը գնէ գոնէ երկու տողով ճանչցնել Ռուսական ազգայնոց թէ՛ Պ. Կրօն Միքայէլեան ընդունակ չէ ո եւ է

կրթական կամ հանրային գործի մը ինքնագլուխ վարիչը ըլլալու իրեն հանրային մարդ, իրեն արժանիքը ու կարողութիւնը կը սահմանափակուին միմիային թոշակաւոր վարժապետ մը ըլլալու մէջ, Հետեւաբար Ռուսական հայրենազինքը Հայրենի, Պրանսերէնի և ուրիշ մէկ երկու առարկաներու համար իրեն սոսկ ուսուցիչ վարձել:

Եւ փափաքելի է որ Պ. Կրօն ինքն ալ ալ ևս չի նկրտի իր այդ սահմանէն դուրս ելնելու, և ինչ մտացածին ծրագիրներով որ ներկայացած է մէկ քանի քաղաքներու ազգայնոց, հաճի զանոնք ծաւելով ծոցը գնել:

— Տարածանութիւն կայ թէ Պոլսոյ Գաղափարի Միութեան հանց վարժարանը ի մօտոյ պիտի գոցուի, որովհետեւ մասնակարարութիւնը 1000 ոսկիի պարտք ունի եղեր: Վարժարանին այս բացը կը բացատրուի անով թէ հարուստ ծնողներ իրենց զաւակները նոյն գիւղի մէջ հաստատուած Ֆրէնչիսկո վարժարանը կը զրկեն. մինչդեռ Միութեան հանց վարժարանը 30ի չափ ձրիավարժ ազգայիններ կը կրթէ:

— Աղք. Պատրիարքարանի Կրօն. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշեց պատկազրութեան հանգէսը ոչ թէ միայն պանդոկներու մէջ չկատարել, ալ և նոյն իսկ տուններու մէջ այդ եկեղեցական վսեմ խորհուրդը կատարելու անպատշաճ սովորութիւնը արգելիլ. բայց եթէ հարկեցուցիչ պարտքներ ներկայանան, պատկի խորհուրդը կատարելու կոչուող եկեղեցականը պարտաւոր ըլլայ նախ Պատրիարքարանի թոյլտուութիւնը ստանալ:

— Շուկայի թաղ. խորհուրդը վեհ. կաթողիկոսին գիմելով, տեղոյն խորէն քահանային ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն խնդրած էր: Այս մասին Ս. Էջմիածնէ Պատրիարքարան եղած հարցման վրայ Կրօն. Ժողովը Տ. խորհրդի այդ տեսակ վարձարուութիւն մը ընել տարածած նկատեց:

— Կարնոյ Մանասարեան վարժարանի հարցաքննութիւնները տւարտած ըլլալով, գոհացուցիչ արդէնք մը չէ տեսնուած կրօն երբեմն թղթակիցներ և գիտել կուտան թէ 60000 լիւրա դրամագրութիւն մը կը գործածուի Թաղային առաջնակարգ վարժարան մը աւելի ունեցած ըլլալու համար գաւառի մը մէջ, և միայն հինգ-վեց հազար բարեկեցիկ ազգայնացի և հանգիստ կեանքը ցմրչտ ապահոված ըլլալու գերազանց արդիւնքին համար:

Այդ վարժարանէն այս տարի եօթ աշակերտներ շրջանաւարտ եղած են:

— Մուրաթ — Ռոֆայէլեան վարժարանի աշակերտ Պ. Արամ Պար-

տիզպանեան, Ս. Պոլսեցի, վե. նետիկի Ճարտարագետութեան Ա. կադետին մէջ առաջին հանգիստացած է հարկւրաւոր իտալացի ուսանողներու մէջ. Ա. կադետին վարչական խորհուրդին առաջին մըրցանակ ու մետալ տուեր և 150 Քր. նուիրել է յիշեալին: Իտալական թերթերը այս հայ ուսանողին յաջողութեան վրայ գովեստով կը խօսին:

ԱԶԳ

Թէ՛ ի Տաճկաստան և թէ՛ ի Պուլկարիա Տնօրէն-վարժապետի պաշտօն վարած անձ մը կը փափաքէ Աղք. վարժարանի մը մէջ պաշտօն ստանձնել:

Մանրամասն տեղեկութիւն ըստանալու համար գիմել խմբագրութեան:

ԽՆԴԻՐՔ

Մայիս 19-ին Զուիցերացի և Հայ ուսանողներ ժողով կազմելով հաստատեցին ընկերութիւն մը, որու զինաւոր նպատակն է բոլոր ուժով աշխատել ի նպաստ Հայկական արդար դատին և գործնական միջոցներու գիմել Հայոց ազատութեան կռուի համար ռազմական տեսակետով օգտակար մարդիկ պատրաստելու: Ժողովն որոշեց ներկայիս ինքերէ՛ Ս. ամեն ազգի ազնիւ ուսանողներէ, որ աշակցին մեզ մեր այս ձեռնարկին մէջ (անգամակցիլ ցանկացողները կ'ստանան ընկերութեան կանոնագիրը): Բ. Ժողովը խորհուրդ որ նամակագրուիներու և բաց նամակներու վաճառուով կրնայ իր մօտքը բարձրացնել, որոշեց խնդրել Հայկական դատի բարեկրօններէ, որ հաճին մեզ զրկել յաղափսի գործածուած նամակագրուիներ և տոմսեր:

Թուսալով որ այս փափկ նմէ. բը ոչ ոք կը զանայ առաջուց կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնը: Բարեւոյս Նորընտիր նախագահ Ա. Մարգարէտեանի Իրենք Սիւրբեր

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼ ԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Կրօն — Տիւք Ալէքսանտր Միլիտարիովիչ վարորդ մախսուսի իւլ Սթանպուլ տախի կիթմիշ տիր: Յուլիս 7-տէ Սթանպուլ վարչ. օլուպ, 8-տէ Երւտըզ սերայընա տալէթ օլընմըշ տըր:

— Սերպիա Գրալը Ալէքսանտր Պէլկրատ Օսմանլը էլիսիւնի գոհաղը՝ ա չաղբուպ, Արնաւուտ պաշտպանակարէն վէ թիւրք գապ:

Թիւիւերին Սըրպարը գալիս իր-
միջ վէ Գօլօշինաէ պիւր քիլոմէ վէ
պիւր մէքթէպ սօյնը, քէլա-
կուսչանիքա մանսթըրը թալա-
նա վէքմիշ օլմալարընը թալալա-
լէ պու վաշչիլիքէրտէն տօլալը
Սոլթման մալիւմթ վէրուպ
(կէօյա պիլմէզ իմիշ) նիհայէթ
վէրտիլմէսինի թէնպիշ իթմիշ
տիւր Սթանպօլ Սըրպ էլիսինին
տախի պու կիւնէ գոտալ չիք աէ-
ֆալար պու պապաէ միւրոճաթ-
լարընը Պապը Ալի սէմէրէսիս
պըրպալմը օլմալընտան վէ էքթի
Սըրպիա թապիւր օլընաշ իթիք
սանճաղընը միւթնարըքը Ճիմիլ
պէլին շիմտիտէ Սըրպ գօնօլօս-
լարընա ինչպիսի վէրմէքաէ օլ-
մալընտան տօլալը պէլաշը թէն-
սիւֆ իթմիշ տիւր:

— Սթանպօլտա թօքհանէտէ վէ
տիկէր պիւր իքի մահէլլէտէ հու-
մուրճազ իլլէթի պաշ կէօթէրմիշ
օլուպ 3—4 քիլի թուլթ օլմալար
տըր:

Պու մուհիշ իլլէթին հալը-
մալընա ֆարէլէրին (մուկիւր) տա-
խի սէպէպիլէթ վէրտիլմէքի իլ
մէն թահապիգ իթմիշ օլմալընտան
նաշի, սըհիշէ գօմիսիօնը ֆարէ
լէրէ գարշը թէտպիլլէր էլէ ա-
լընմալընը էմր ու թալօթիլէ իթ-
միշ տիւր:

— Էլօրոլար գատրն վէ գըլլա-
րըն միւտէրիլիգ վէ տալալըք
մէմօքիլէթի իլէ իսլամ խանէլէր-
տէ գապուլ ու իսթիլալալ օլըն-
մալալարը Երլալըտան էմր օլըն-
մը օլմալլէ, պու էմրէ մուխալիֆ
հարէքէթ իտէլիլէր իւզէրինէ գապ-
թիլէ նէգալէթիլին նաղըրը տըգ-
գալթը տալէթ օլընմը տըր:

Կէլէն կիւն Պէլկրատտան Մու-
կիւրիա Սըրպ գօնօլօսլարընա
րէսմի մէքթուպլէր կէօթիլլէն
մէմուրըն սինօրտան կէլմէլինէ
թիւրքլէր մանի օլուպ, աւըն
նիգալը վէ թիւրք գօնօլօսլարըն
տան գալալ օլընմը լալալարթը-
նա տախի էհէմիլլէթ վէրմէտիք
լէրինտէն, մէմուր Պէլկրատա կէ-
րի տէօնմէյէ մէգալօր օլմը տը:
Սըրպ խալիճիլ նաղըրը Մ-
վուիշ տէրհալ Սթանպօլ էլիսի-
նէ թալիլմալ վէրուպ, րուս սէ
ֆէրի իլէ Պապը Ալիլէ շէտիտ
բոգթէսթ իթմէսինէ վէ աքսի հա-
լինտէ միւնսէպալթը տօթմէնէի
գալթ օլընմալընը իլիթար իթ-
տիւրմիշ տիւր:

— Սոլթման Մըսրը խտիլիլէ
մուրալալ նիշանըի ֆիթիլալ իհ-
աա իթմիշ տիւր:

— Սթանպօլտան կիտէն վաթօր
լարըն թիւրքիլլէն հէր պիւր իս-
քէլէսինտէ թապիպլէրտէն հօզլա-
նըլմալը Սըհիլէ գօմիսիօնը թա-
րաֆընտան էմր օլընմը տըր:

ՏԱԽԻԼԻԹԵ

Սօֆիատաթի մուխալիլի մալի-
սուրմըլտան չու սօն սաաթտա
գապուլ իթտիկիմիգ թէլէկրաֆ:

Պուլկուր Սինթի ալալը վէ Թըր-
նօվա Մէթրաթօլիթի Գեր Գէ-
մէնթ Արքիպիսիպօսըն վէֆալթ
իթմիշ օլմալընը պիւրտիլթօր:
Սիլթէվիֆա մալգաթալմա Մէա-
րիֆ նաղըրը վէքիլի վէ պիւր վ-
զըթ տախի վիքէլալ լէլիսի օլ-
մալ տըր: Պապը քիթապալար թէ
էսիս իթմիշ վէ գալմի, իսալը
ու աւէլիլալթ իլէ Պուլկուր միւ-
լէթիլին թէրազգալընա ֆէտա-
թարալնէ չալընը տըր:

— Սիլթէվիֆա Բըլնէս Մու-
րիա Լալկալըն զիքրի իշիւն Ֆի-
լիպէ Կաթիլի քիլիսէսինտէ
իսլալ օլընտան սանէմին թազօթիսի
կէլէն կիւն իճրա օլընուպ, Ֆիլի-
Քըննա Ֆէրտիլալալ հաղըր պու-
լընմը տըր: Մէգալիւր սանէմ մէր
մէրտէն իլլէնիլմիշ, թապուտ իւ-
զէրինտէ Բըլնէսին էլքալը ա-
լիլէսինի կէօթէրմէքաէ օլուպ,
պալընտա թաճ, կէօթիլլէտէ խաշ
վէ էլլէրի սէմալալ գալթըրմը,
տալօթալ տալթալ պիւր վալիլէթ
կէօթէրիլթօր:

ԹՐԱՆՍՎԱՍԻ

Ինկիլթէրա մէմուր վիքէլալը
Աֆրիգալտան կիւլ Էնիսընտա
7000 տըքը կէրի չաղըրմալ խու-
սալընտա Լօրտ ֆիլէնէրին լա-
թօրթընը թէտաղըր իլէ մէլլուլ
պալընըլթօր: Քիլիլէր 50,000 սիւ-
վարի իլէ 3 Պօէր գօմանտալարըն
հարէքէթիլի մէ ն իտէպիլլէնէ
վէ շըմէնտէրլէրին մալհապալա
սը իշիւն նօգթիլալ նօգթիլալ գալվէի
աքէրիլ սաղալալ իլլէթիլալ-
նը պիւրիլմիշ տիւր:

— Աֆրիգալալ հէնիտէն 46,000
ալթ կէօնտէրիլլէք տիւր, զիւրա
Պօէր չէթէլէրի թաալիպ իշիւն
սիւվարի աքէրիլլէրին մըգալալ
ալթըրմալ լաղըր օլմալ տըր:

— Պօէր մէնպալալտան օլընտան
մալիլմալալ պիւնտէն, Պօէր Ժէ-
նէրալը Տէլալէյ 1000 ինկիլիգ
աքէրի մուհալէլէ իտուպ, լէս-
լիմ օլընմալալը իշիւն իքի տէֆա
մէմուր հօլլալմը ինկիլիլլէր պու
կիտէլլէրի գալընտա թուլթուպ,
կէրի չէվիլմէտիլլէրինտէն, Տէլա-
լէյ իշիւնէի կիւնիլ շէտիտ պիւր
հաճումէ մէգալիւր 1000 ինկի-
լիլլէրին նէսթընը թէլէթ իթմիշ
վէ պաղիսինի գօմանտանը իլէ
պէրապլէր թուլթը տըր:

— Եիմուր Բըլթօրիալալ պու-
լընտան Պօէր էհէլի «սօն ֆիթու-
հալթ Պօէրլէրտէ գալալալընա
չիւրհէմիլ հօգ տըր» տէմէքաէ
վէ հէր կիւն Բըլթօրիալ ճի-
վալընտան թօփ վէ թիւֆէնկ սէս
լէրի իշիլմէքաէ օլմալը կիպի,
հէր սաալալ ալապալալլէ ինկիլիգ
հալէլլէրի Բըլթօրիալ խաաթա-
հալէլլէրինէ նաղ օլընմալալ ը-
մըլալ:

ՐՈՒՍԻԱ

Կրանտիք Ալէքսանտր Միխա-

լիլօվիլին Սթանպօլտան չըգուպ,
Էնիսընտալալ վէ Պահրը Սէֆի-
տի տախի կէլէնէկի րէսմի տա-
լէլէրտէն իշիլթիլթօր:

— Էնիսընտա րուս մալիլիֆի
Գօլթ Թօլթիլթօլն աղըր սալէթ-
տէ խաալալ օլմալը Մուկուս
տան պիւրտիլլէր:

— Թիւպէգ հիքիւտալընըն հէ
լէթի մուրալալալալ Բէթէրհալ
սալալընա վաալ օլուպ, Չարալան
վէ վալիլալիլալալ պէօլիլալ տլվ
լէթ է չիլլէրի կիպի թալիլալալը
սալէթիլալ գապուլ օլընմըլալ վէ
զիլլէլալէ ճէտիլլէր թաալալիմ
իթմիշլէր տիւր: Մուրալալալալ-
տան պիւրի Թիւպէգ հիքիւտալը
Տալալ Լալալըն էլէնաղըսը իլէ
պիւր մէքթուպ Չարալ վէրմիշ տիւր:

ՉԻՆ

Չին իմէրալթօրըն րալթալա-
լընա ալթէթ իտէնէկի միւնսի-
պէթլէ, Բէքին հօլ իւզէրինտէ
պալընտան հրգընթըրալ թալիլ
իթմէքաէ վէ գըրըրմը օլան բուլթ
լարըն հէրինէ օտուստան ալթ
էլքիլալալ սանէվէր հարալըր-
լալ, պալալալալալ իմիլլէր:

— Չինտէն տէվիլթէրէ էօտէնէ-
նէք օլան 450 միլիոն թալիլ թալ
միւնալ իշիւն 100տէ 4 ֆալիլ հի
սալ իտիլմէսի նիհայէթ էլլէլէր-
տէն գալթիլ գապուլ օլընտը:
Պու մէլէլէ իշիւն իքի ալալան պէ
րու իլիլթիլալ Էֆէրալ մէրճուտ
ըր:

— Բէքինին իտալիլ հիքիւմէ-
թի վէ մալհապալալ Չինիլլէրէ
թէք ու թէսիլ օլընտը: Պիւ-
ալ զարթընտա էնէպի աքէրլէ-
րի Բէքինտէն չըգալալալ: Քա-
ալթ սէֆօրէթհանէլլէրին վէ չը-
մէնտէրլէրին մալհապալալ ի-
շիւն պիւր մըգալալ գալալալ տըր:

ՐՈՒՍԱՆԻԱ

Վիլքէլալ րէյիսի Մ. Սթուրպա
6 հաթիլալ պաալալ էլլէրալը կէ-
զէնէք վէ հէնի իսթիլթալ իշիւն
Պէրլին Պանգէլլէրի իլէ կէօրիլէ-
նէք տիւր:

ՍՊԱՆԻԱ

Սարալիսալ շէհրինտէ էհալինին
րահիլլէրէ գարշը թէնաղիլալթը
սէպէպի իլէ, մանսթըրալ գա-
լանմը, քիլիլէլէր ժանտալալ
մալհապալալալ ալթընտա ալթմը
օլուպ, լալալալալ վէ րահիլլէր
Սարալիսալալ գալալ կիլթէքաէ
տիլլէր: «Ինքիլիլթիլթիլ» (հալա-
ալթընտալիլ) ալթընտա Սալա-
նիալալ րահիլլէրին իլլէմիշ օլտը
ղը ֆալալալալալ էհալի շիմալ
մալալալէլէ իտիլթ իսէտէ, րէք
կէն գալմը:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԵ

—) (—

ՉԱԽԻԼԻԹԵ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալիւն. 51/56 ի հքթ. 7.20/8.30	
Արապա 50-58 ի հքթ. 8.—/11.—	
ԱՐՔԱ	
Վալիւն 100 քիւ. 8.20/8.40	
Արապա 38-47 ի հքթ. 5.—/5.40	
ԵՈՒԼԱՅ արապա 4.—	
ՖԱՍՏԻԼԱ 100 օգա 18.—/23.—	
ՉԱՎՏԱՐ 7.—/8.—	
Եուլաֆ, ֆաալալալ, չալալալ ֆի- լալալալալ սաղալալ աաալ օլընմալ, զիւրա մալ կէլլէթիլլէրտէն մալալէլէ օլմալթօր:	
ՏԱՐԸ 5.60/6.80	
ՄԸՍԸՐ վալ. 58.60 ի. 6.—/6.20	
Արապա հքթ. 6.20/6.50	
Կիւնալ 5/10 արապա կէլլէքաէ վալիւն հօգ:	
Վալիւն մալալէլէթի ալթուս ֆրանք- լէ, արապա կիւնիլլէ, նալ. 22.90	

ՊԱԳՊԱԼԻԹԵ

Վարնա րիաալալալալ պապալիլէ մալլէրին պու կիւնէթիլալալ, ալթ թուս ֆրանք իլէ: Ֆ. Սն- ԳԱՎԷ 1.60/1.75	
Շէֆէր. —(Բէլլէ) քիւ. —61/—	
« (քէսմէ) սանտըր 29.60	
Բիլիլնէ—ճարն չու—	
վալը 34.—	
Բիլիլնէ Ֆիլիպէ չուվալը 39.—	
Բիլիլնէ Ինկիւ. « 25.50	
« րիլթ 50.—	
ԿԱՉ. — սաալալալ. 7.—	
Չէթիլ, ԵԱՂ. —քիւ. 1.—/1.10	
Գալալ իւզիլալ —35	

ԳԵՈՐԳ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
ՌՈՒՍՃՈՒԼԸ

Հէր նէվ ֆալթիլ, լալալալ վէ սա-
լիւ արապալալ ինչա ու թալիլի իլէ
չօգ սէնիլլէրտէն պէրու միւլթէրիլլէր-
նի էլլէր ճիլթ խօշնալալ պապալը
օլան Գ. Գալալալալալալ ալթիլլէրին
ալ ֆալթիլալ վէ օալալալ էլիւ
ու էալէվալ հաղըր սալթըլալալ վէ
հաղըլալալալ տըր:
Իլլթիլալալ օլան զալթալալ մէրգու-
մըն վաալալալ Տէօրալիլալ ու չաալթ-
ալ քալիլ նալթը 1 միւլթիլէ միւ-
րաալալ թիլլէլի տիլլէր:
Սալիլ չէհիլլէրտէն վէրիլլէն սը-
րալիլլէր տէրալ վէ սաալալալ սու-
րէթտէ իճրա օլընմալալ:

25—9

ՐԱՌԳԻՐԳ ՅԵՐԱՍՏԷՄԵ

Ալալալ գորթը երկու շքիլ հա-
տորիլլէր պիւր խաղիլալալ, որոնց
աալիլլէր աղէլէն սաալալալ հէք:
Ալալ հաալալ 1060 մեթալիլ երիք
սիւնալիլլէր էլլէր րաղիլալալ է.
զիլլէն է 25 ֆր. սսկի. երկրորդն
ալ ի մօտալ պիւր հրաալալալալ
նոլի գնիլ:
Կարթէ որ ալմէն գրաալալ աղգա-
լին ունիլալ. սաալալ փալալալալ
թոլ զիլմէն միճանալ մաալալալ
զիլլէն: Իշ. Գ. Լուիլլէնալ
108 ալ. սը Նեոյի. ա Նեոյի
սիւն/ՍԱՆ (Ճրալալ)
կալ «Հիլիլիլ» խաալալալալ
վաալալ

Отговорникъ Н. Драгулевъ.
Печатница Вл. Р. Влъсковъ—Варна